

M I N N E S S K R I F T

ÖVER

NORBERGS MISSIONSFÖRSAMLINGS VERKSAMHET UNDER ÅREN 1877 - 1979

MINNESSKRIFT över Norbergs Missionsförsamlings verksamhet under åren 1877 - 1979.

Norberg är vår hembygd. Vi alla som bygga och bo i Norberg, har naturligtvis rätt att kalla denna bygd för vår hembygd. Du kanske känner väl till trakten omkring ditt hem, och har lärt dig att uppskatta allt, som de bästa tillgångar du äger. Det kanske till och med har blivit så, att det inte finns någon plats, som du hellre skulle vilja bo på. Se, då har socknen, där du bor, blivit en riktig hembygd. Säkert är vi också intresserade av vår hembygds historia. Vi vill skaffa oss kännedom om orten där vi bor, om gårdarna och människorna där. Vi vill veta mer om bergen, från vilka^{vi} har en vacker utsikt över vår hembygd. Vi vill veta mer om de talrika sjöarna och åsarna och om de många gruvhål och hyttplatserna, som i århundraden vittnat om arbete och möda. Vi kanske beundrar växtligheten, som gör landskapet så vackert. Det är inte möjligt för mig att skapa någon historisk återblick i denna skrift, och det är ju inte meningen.

Om du exempelvis en vacker vårmorgon går upp på Dammsjöberget, det gamla landskapet Västmanlands högsta berg, och ser ut över omgivningen, som breder ut sig från bergets topp, så är säkert den första känslan du får, att vår hembygd är oändligt skön. Längst ner i sydöst skymtar du en kyrkspira. Det är kyrkan där nere i byn, som syns vida omkring i socknen. Du må ha vilken åsikt du vill om religiösa ting. Kyrkan står där ändå som ett bevis på att kristendomen levat i Norberg genom århundraden. Kyrkan vittnar dessutom om att vi, senare tidens barn, har fått mottaga ett religiöst arv från våra fäder, alltifrån tolv- och trettonhundratalet. Vi vet att kristendomen har levt vidare och lyst upp människornas vägar här i Norberg genom släktled och århundraden. Vad vi också bör vara särskilt tacksamma för, är den verkliga våg av religiöst uppvaknande, som svepte över vårt land under senare delen av artonhundratalet. Säkerligen vågar vi väl påstå, att väckelsevågen här i Norberg kanske inte var så stark, som i andra delar av vårt land. Den var dock tillräcklig för att mjuka upp många sträva Norbergares hjärtan. Man började att söka frälsningens väg. Och många fann den. Man byggde missionshus och kapell. Under hänförelse byggdes det gamla missionshuset i Kärrgruvan.

Frälsningsarmélokalen, en gång Norbergs största samlingslokal byggdes och var under det oroliga 1890-talet samlingslokal för strejkmöten m.m. Baptist- och metodistkappellen byggdes. Har vi verkligen gjort klart för oss hur mycket de gamla frikyrkomedlemmarna offrade. Har du tänkt på vilket företag det var att på den tiden bygga en kyrkolokal. Men då skydde man inga hinder. Man gick fram i väckelsens anda. Guds ord skulle predikas till människors frälsning, kosta vad det ville. Det var det verkliga pionjärsarbetet att kunna skapa något nytt.

Meningen med denna lilla minnesskrift är att vi just nu ska stämmas till eftertanke och tacksamhet över arvet från våra fäder. Alltifrån att Svenska kyrkan byggdes på tolv- eller trettonhundratalet, har kristendomen verkat i Norberg till många människors frälsning.

Människorna har väl i stort sett betett sig lika i alla århundraden. Alla har vetat att vi är uppsagda till flyttning. Man har i alla tider liksom nu, tänkt att jag borde nog överlämna mitt liv i den Eviges händer, men man har tänkt att i morgon, kanhända, i nästa år kanhända, och sedan man gjort det och det, kanhända och man har dröjt och dröjt, och många har fått erfara att morgondagen kan vara en skälm. Många har kanske inte upplevat morgondagen. Tänk om alla, som ligger på kyrkogårdarna i Norberg skulle berätta för oss om hur många som aldrig fick uppleva en morgondag i frälsningshänseende. Må vi i dag avgöra oss och mottaga frälsningen - det budskap som vi fått i arv från våra fäder - det lever än.

Guds ord är inte blott ett lärosystem, som ger visdom och klara riktlinjer, utan skänker också tröst i livet till oroliga hjärtan och detta räcker till för både liv och död. Kristendomen har något att ge, sedan alla andra tröstekällor har sinat ut.

Det är på denna grund, som Norbergs Missionsförsamlings medlemmar har byggt sitt hopp under alla åren som gått. Förkunnelsen har inte fått stanna vid att bara vara en beskrivning om hur det var på Jesus och apostlarnas dagar, utan också ställt det nuvarande livet i evangelisk belysning med direkt uppfordran till efterlydnad. Ingen har ställt synden i så bjärt belysning som Jesus. Predikan måste alltid ha ett budskap om Herrens vilja till dig och mig. Och det gäller både orden om dom och nåd. Gud dömer nu som förr och dömer all synd och orättfärdighet.

Allt detta hör till den evangeliska förkunnelsen. Det är så en evangelisk förkunnare bör se på det förkunnade ordet, som ett fritt levande budskap med det personligas insegel av både sanning och kärlek samt att aldrig glömma bort nåden och förlåtelsen, som är evangeliets särdrag.

En svensk historieskrivare lär ha sagt att Sveriges historia är dess konungars. I dagens skolor får eleverna lära sig att ha andra åsikter om detta. Vi får aldrig glömma folkets del i utvecklingen, som är större än vi anar. Lika är det med våra kyrkoledare, präster, pastorer och församlingsföreståndare m. fl. Vi skall inte glömma våra församlingsmedlemmar, som troget arbetar för Guds rikes sak i bön och åkallan, och som offrar en stor del av sina krafter för Guds rikes utbredande i Sverige och i hembygden. Detta är ett arbete ~~som~~ som kan synas hopplöst många gånger, men som vi ändå får helt lämna i Guds kärleksfulla händer. När vi få ta del av våra förfäders arbete och uppooffringar kan vi inte annat än beundra dessa människor, som i tro och lydnad offrat allt för evangeliets utbredning.

Detta år, 1990, då denna minnesskrift utges har det förflutit 113 år sedan Norbergs Missionsförsamling bildades. De troende i de Västmanländska bygderna bildade först missionsföreningar. År 1862 bildades Arboga missionsförening och Nordöstra Västmanlands missionsförening år 1865. Munktorp och Kolbäcks socknar bildade missionsföreningar år 1867. På 1870-talet bildades missionsföreningar i Köping, Sala och Västerås, i Västanfors år 1880 och i Norberg år 1877. Norberg är tydligen nordvästra Västmanlands äldsta frikyrkoförsamling.

I Norberg verkade man efter samma plan som de troende i de övriga Västmanländska bygderna. Man måste till en början anlita talare från andra orter. Norbergs Missionsförsamlings uppgift blev till en början att kalla predikanter och att hjälpa medlemmarna med att fördela de ekonomiska kostnaderna, som på den tiden helt naturligt blev mycket betungande.

För att vi skall få en heltäckande bild av hur det i verkligheten var i mitten av 1800-talet, så var det mycket beklämmande hur det moraliska tillståndet bland människorna var i våra bygder ~~var~~ just då. Äldre bygdeskildrare har gett oss glimtar av dessa förhållanden. Det var särskilt dryckenskapen som florerade.

Enligt gamla skildringar, som jag tagit del av, fanns det tre handelsmän i byn, vilka kunde avyttra ända till ettusen kannor brännvin i veckan. En kanna lär enligt uppgift ha innehållit $2\frac{1}{2}$ liter brännvin vilket visar att minst 2500 liter brännvin konsumerades i veckan. Om man var handelsman i Norberg och inte sålde brännvin, ansågs allt förfelat. Brännvinet var den mest efterfrågade varan jämte snus, tobak och kaffe. Lönnkrogar fanns också, som hjälpte till med brännvinsförsäljningen. Brännvinet spelade en stor roll även i arbetslivet. I gruvorna söp man vilt. En gruvarbetare, som sköt illa i gruvan kunde få plikta härför, och då var plikten brännvin.

Vid högtider, profana såväl som kyrkliga, var det självskrivet att brännvinet skulle vara med. De gamla marknaderna i Norberg var beryktade för sina vilda slagsmål. De fattiga gruvarbetarna söp upp förtjänsten, och det var hustrur och barn, som fick svälta och vara illa klädda. I hem och stuga var nöden en ständig gäst.

Men då stod en man upp i dessa bygder och framträdde med kraft och nit. Det var prästmannen Robert Blumenberg, som predikade med allvar om bättring och omvändelse. Han var en oförsonlig fiende till brännvinet. Blumenberg bildade Norbergs första nykterhetsförening, och var den förste banbrytaren i väckelsens tecken i Norberg. Men hur gick det för honom? När komministertjänsten i Norberg skulle tillsättas, fick Blumenberg endast en röst. Han var hatad av det brännvinstörstiga Norberg, och blev genom det för honom olyckliga valet förvisad till annan plats.

Den flämtande lågan slocknade dock inte härmed. På 1860-talet nådde oss de första lekmanapredikanterna. Bland dess kan nämnas Gustav Karlsson och länsträdgårdsmästare J. Ingeberg från Västerås. Flera läsare kommo även inflyttade från andra orter på 1870-talet så att det till slut fanns en grupp kristna i Norberg, som satte sitt ljus på ljusstaken så att det lyste över hela Norberg. Andliga sammankomster vid den tiden var dock sällsynta. Det fanns inga bönhus i Norberg varför man började att hålla till i hemmen. Det kunde dock vara rent av farligt att delta i dessa sammankomster. Mötena fingo ofta en stormig karaktär, och det var en merit för var och en, som kunde störa så mycket som möjligt. De allra första sammankomsterna synes enligt gamla handlingar ha hållits i Mossgruvan hos en troende förvaltare vid namn Nordlund.

Ett annat hem som stod öppet för möten och sammankomster var hos August och Karin Pettersson i Däljeskogen och där hölls även söndags-skola.

År 1877 hade de troende i Norberg blivit så många att de ansågo att tiden var inne till att bilda en fastare sammanslutning. Efter förebild från troende i andra orter i Västmanland så bildades samma år Norbergs Evangeliska Lutherska Missionsförening. Det finns inga protokoll eller andra handlingar att tillgå och inte heller några stadgar kvar. Församlingsmedlemmar i Norbergs Missionsförsamling har berättat att detta år torde vara det rätta. År 1881 ansågs tiden vara mogen att bilda en FÖRSAMLING enligt bibliskt mönster och detta skedde den 10 april samma år då enl. protokoll nya stadgar antogs vilket förutsätter att andra stadgar funnits. De nya stadgarna äro undertecknade av C. V. Brander, C.G. Pettersson, P. Aug. Palm, P. G. Nilsson och E. Svensson - gamla hedersmän som arbetat i vår församling i Norberg. Församlingens namn blev NORBERGS MISSIONSFÖRSAMLING. Medlemsantalet lär ha varit 15-20 personer och predikoverksamheten uppehölls den första tiden av predikanter från andra orter.

Först år 1893 erhöll församlingen en predikant, som uteslutande skulle ägna sig åt kallet, dock i förening med Västanfors. Han heter Axel Lundkvist. Redan 1884 hade dock församlingen förmånen att äga en församlingsmedlem vid namn Nils Hedlund och som i stort sett uppehöllit verksamheten under mellantiden. Han var snickare men var församlingens allt i allo och uppehöll predikotjänsten samtidigt.

När predikanten Axel Lundkvist anställdes på heltid var det största problemet för församlingen att insamla medel för hans avlöning. Den 12 febr. 1893 beslutade församlingen att kalla Axel Lundkvist, Domnarvet, att bli den första predikanten dock som tidigare nämnts i förening med Västanfors. Lundkvist antog kallelsen och tillträdde sin plats i augusti månad 1893. Vi vill ge honom tillfälle att själv yttra sig om verksamheten i Norberg. Han skriver bl.a. följande: 'År 1893 i februari erhöll jag kallelse från Norbergs och Västanfors friförsamlingar att göra ett besök på en månad. Efter detta mitt besök hos de kära vännerna på de båda platserna, fick jag enhällig kallelse från de båda platserna att bliva deras predikant, vilken kallelse jag i Herrens namn antog och flyttade till Kärrgruvan de sista dagarna i juli 1893 och välkomnades och inträdde i verksamheten första söndagen i augusti. Utom missionshuset i Kärrgruvan hade församlingen då predikoplatser vid Fliken, Karsbo, Gäsjö, Kallmora gruvor Långgruvan, Mossgruvan, Norbergsby, Kylsbo och Klackbergsgruvan.'

Axel lundkvist skriver vidare i sitt brev: 'Många dyrbaraminnen lever upp från dessa då för tiden talrikt besökta möten. Men även dystra sådana dyker upp, fast inte på långt när så många som de förra. Om de sistnämnda vill jag endast nämna ett par.

Han fortsätter: 'Det var något över två år efter den beryktade Norbergs-sirejken, som jag kom till Kärngruvan. Jag predikade en kväll under böneveckan år 1894 i skolhuset vid Kallmoragruvan. När jag talat en stund reste sig tvenne arbetare och gingo ut. Då de kom ut i förstugan vände den ene sig om och ropade genom dörren. Vi komma aldrig att gå och höra er predika mer. Det kändes litet underligt, och jag minns väl, att jag ej kunde somna den natten. De efterkommo dock ej denna hotelse ty vad får jag se nästa gång jag skulle predika om icke båda dessa män närvarande. Jag blev naturligtvis glad och vid mötets slut samtalande jag med dem. De gingo sedan träget på mötena så länge de var kvar på platsen. Sedermera flyttade de till Gällivare.

'En annan gång, fortsätter Lundkvist, hade jag möte vid Johannesberg hos vännerna Brunnberg. En yngling hade för sed att störa mötesfriden men han var inte med den aftonen. Men han var i alla fall i full verksamhet för att åstadkomma något puts. Han hade klätt ut sig på det mest anskrämliga sätt för att sätta en riktig skräck hos några flickor som gingo på mötet. I de flesta fall brukade jag ligga över på natten hos vännerna Brunnberg då jag predikade där på aftnarna och gå hem andra dagen. Den ovannämnda kvällen hade jag beslutat mig för att gå hem och var så i sällskap med nyssnämnda flickor. Då vi gått ett stycke rusade den utklädde med ett indiantjut fram från några buskar efter vägen. I hastigheten såg han ej mig emedan jag gick på den motsatta sidan av vägen. Jag vände mig om och stod så ansikte mot ansikte framför honom, och på min fråga vad han ville satte han till fötterna och försvann. Denne yngling sjuknade sedan några dagar därefter i lunginflammation och dog ganska hastigt.

Jag hörde ingenting därom förrän jag fick höra att han var begravnen. Hur det slutade för honom vet allena Gud. Jag kände det mycket underligt i mitt hjärta när jag fick höra att han så hastigt togs ur tiden, och det gör det än, när jag tänker därpå." Så skriver Axel Lundkvist med anledning av sin verksamhet i Norberg.

På våren 1895 flyttade han till Västanfors med sin familj samtidigt som han skriver att han önskar vännerna i Norberg en välsignelserik verksamhet.

Predikanten Carl Almlöf skriver att han upplevde sin vistelse i Norberg som en fostringstid som blev av grundläggande betydelse för hans verksamhet i fortsättningen.

Pastor A. Yman skriver i ett brev om sina trogna medhjälpare i församlingen och nämner särskilt de biträdande predikanterna Olof Nilsson Anders Olsson och folkskollärare P. O. Thulin.

Följande predikanter och pastorer har tjänstgjort på heltid i Norberga missionsförsamling alltifrån starten år 1877, årtalet efter namnet avser tillträdesåret:

Axel Hedlund	1884	Joel Olsson	1931
Axel Lundkvist	1893	E. Landon	1937
Carl Almlöf	1895	Bror Appelkvist	1940
Joh. Engwall	1902	Bertil Olstenius	1944
Axel Brokvist	1910	Robert Löwgren	1947
A. Yman	1913	Bengt Olov Sundin	1952
H. Söderman	1918	Rune Dahlmalm	1958
J. E. Björn	1925	C.A. Josefsson	1964
Gunnar Karlsson	1926	Märta Finnesjö	1963
Gust. Zetterholm	1927		

Under den allra första tiden av Norbergs Missionsförsamlings verksamhet, uppehölls den av predikanter från andra orter, vilka tjänstgjorde kortare och längre tider och de flesta gjorde dock kortare besök. Av dessa bör nämnas predikanten Gust. Karlsson och länsträdg.-mästare Ingeberg, båda från Västerås. Vidare kan vi nämna O.A. Nyström från Åshammar samt kandidat Alfort, som brukade tala vid många missionsmöten. Andra predikanter, som verkade här var Bergström från Prästtorp Småland som så småningom blev betraktad som en stödjepelars för vår församling tillsammans med en predikant Malmberg, som verkade i Norberg omkring ett halvt år.

Andra predikanter som vi bör nämna i detta sammanhang äro A. Andersson från V. Ämtervik i Värmland samt insp. Helén från Rosshyttan, Gustav Ek från Vaxholm samt skollärare Nordvall från Smedjebacken. Predikanten Aug. Andersson från Kalmar var en god sångare och han talade och sjöng ur en nyutgiven sångbok och ackompanjerade sig själv till dragspel. Stora människomassor strömmade till missionshuset för att höra Andersson spela och sjunga. Tonerna trängde djupt ner i annars tillslutna hjärtan.

Mötens blev ofta störda av stormiga uppträden och predikanten Andersson måste vid ett tillfälle retirera genom ett fönster för att undgå våldsverkarnas raseri.

Innan vi övergår att skriva om andra verksamheter som bedrevs, skall vi nämna om den av Norbergs Missionsförsamling bildade privata skolan, som ägde bestånd mellan åren 1885 - 1891. Skälen till att skolan bildades var i huvudsak att de troende föräldrarna ansågo att det var en stor

fara för barnen att de undervisades av lärare, som voro främmande för Gud och därtill levde ett onyktert och mindre anständigt liv. Man gjorde frivilliga insamlingar för att kunna skaffa skolmaterial och bänkar. Skolarbetet försiggick i missionshuset i Kärrgruvan och en troende lärarinna, som hette Fina Klark, anställdes. Denna verksamhet stötte på många svårigheter, och blev så kostsam att församlingen ej orkade med att klara det.

En annan verksamhet, som kanske utgör det viktigaste och som omfattats med mycket varmt intresse, är söndagsskolverksamheten.

Jag minns själv hur den verksamheten var en av de viktigaste verksamhetsgrenarna på 40- och 50-talen. Vi var fyra till fem söndagsskollärare som varje söndag undervisade ett 60-tal barn med Johan Henning Bergman i spetsen för lärarkåren.

Den som från första början år 1875 tog första steget till bildandet av en söndagsskola i Kärrgruvan var en troende gruvelev vid namn Larsson som vistades i Norberg för gruvstudier. Han uppsökte de troende i Norberg och bildade i samråd med dessa en söndagsskola i Däljeskogen, Kärrgruvan. De första söndagsskollärarna i socknen voro, utom gruveleven Larsson, Aug. Persson och G.E.Graaf. Det befanns snart att lokale i Däljeskogen var för liten, och söndagsskolan flyttades därför till skräddarmästare Petterssons verkstad, som uppläts för ändamålet.

Ansatser gjordes från många håll för att om möjligt hindra denna verksamhet. Från statskyrkligt håll sågs verksamheten även där med oblida ögon. Ledarna för missionsförsamlingens söndagsskola blev därför inkallade till kyrkoförhör. Av någon anledning återkallades denna uppmaning, och i stället gavs tillstånd att oförändrat fortsätta verksamheten.

Församlingen verkade på den tiden med söndagsskolor på flera platser i socknen, bl.a. i missionshuset i Kärrgruvan, Näs, Kallmorberget, Däljeskogen och Långgruvan, med enl. uppgift sammanlagt c:a 250 barn och 10 lärare. Ofta förekom på lördagskvällarna textutredningar för lärarna, och dessa möten hölls för det mesta i Däljeskogen.

Betr. ungdomsverksamheten vill jag nämna att den 17/12 1899 bildades Kärrgruvans ungdomsförening. Det var ett önskemål från samtliga församlingsmedlemmar att kunna få en ordnad ungdomsverksamhet till stånd. Det berättas att strax efter bildandet av föreningen kommo många unga till tro på Gud. Inte mindre än 25 ungdomar anmälde till en början sitt inträde i föreningen.

Ungdomsföreningen stod alltifrån början av sin verksamhet under församlingens ledning. Meningen var att kunna fostra medlemmarna till ett djupare trosliv och därigenom bana vägen till medlemskap i församlingen. År 1902 anmälde ungdomsföreningen sitt intresse för att underhålla en hednagosse vid missionsförbundeta skolor i Kongo. Årliga bidrag lämnades också till Västmanlands läns ungdomsförbund för verksamheten bland de unga. Man höll fester och enskilda sammankomster för att på så sätt skaffa pengar till verksamhetens bedrivande. Ungdomsföreningen har under årens lopp varit till stor välsignelse för verksamheten i församlingen.

1930- och 1940-talen var en blomstringstid för ungdomsföreningen. Under tiden 1936 - 1946 byggde ungdomarna som tillhörde ungdomsföreningen sitt "Sommarhem" i Viken, Norberg. En tomt med benämningen Norbergsby 1:78 inköptes i Norbergs Missionsförsamlings namn. Samtidigt inköptes i samband med uppbyggnaden av ASEAS vilohem i Kärrgruvan en byggnad jämte övrigt byggnadsmaterial och allt fraktades till den nyinköpta tomten och ett på den tiden mycket vackert sommarhem byggdes. Ungdomsföreningen räknade då ett tjugufemtal medlemmar. Under ledning av Evald Alweborn, som då bodde i Spännarhyttan, byggdes lokalen. Alla pengar för inköp av lokalen m.m. insamlades av ungdomarna själva. Huset stod färdigt och tomten var planerad år 1946, samma år som Evald Alweborn tyvärr var tvungen att flytta från orten och tillträda ett nytt arbete.

Det arbetades också mycket för ungdomsarbetet bland de yngre. Ungdomsverksamhet och ungdomsavdelningar med benämningen "Våra pojkar" och "Våra flickor" bildades och hade under många år en livlig verksamhet. Dessa ungdomsavdelningar leddes av Evald Alweborn och Astrid Alweborn, som lade ner ett mycket stort arbete för att samla ungdomar till verksamheten.

Man besökte olika juniorläger och företog avkopplande och trivsamma resor till skilda platser. En gång anordnades en resa till Särna i norra Dalarna med deltagande av ett tjugotal yngre medlemmar i V.P och V.F. Man skaffade cyklar, som användes under resan och cyklade till att börja med till Söderbärke järnvägsstation och installerade sig själva och alla cyklar med övrigt bagage på tåget till Särna. I Särna idkade man ett stärkande friluftsliv och logerade i Särna missionshus.

Under "veckan" besöktes Njupeskärs vattenfall, en tremilafärd på cykel. Ett besök på Grängesåsvallens fäbod i Särna hann de också med. En färd till Särna var på den tiden rätt mödosam men järnväg fanns då ända upp till Särna. Fäbodlivet på Grängesåsvallen under två dagar glömdes deltagarna inte så lätt. Sommarhemmet utnyttjades mycket ofta under den tiden som den var i Norbergs Missionsförsamlings ägo till bl.a. missionsmöten, söndagsskoleavslutningar m.m. samt inte att glömma de ökumeniska

sammankomsterna, som varje år återkommo. Nämnas bör också att år 1945 döptes fyra medlemmar i ungdomsföreningen i sjön Noren utanför sommarhemmet. Dopförrättare var pastor Bertil Olstenius.

När sommarhemmet kom i Fagersta Missionsförsamlings ägo genom sammanslagningen av de båda församlingarna till en krets, såldes sommarhemmet utan att någon verksamhet bedrivits där. Försäljningssumman var kr. 60.000:- och pengarna togs om hand av Fagersta Missions församling. Fastigheten Norbergsby 1:78 ägs numera av en privatperson.

Sedan missionshuset i Kärrgruvan, fastigheten Kallmora 2:52, kommit i Norbergs Missionsförsamlings ägo dryftades under årens lopp, att en ombyggnad måste göras för att byggnaden mera skulle lämpa sig vara en kyrkolokal. Byggnaden hade inköpts år 1879 av en privatperson. Det var tydligen penningfrågan som var stötestenen för de nybildade församlingen. Allas önskan att få en smakfull och inbjudande lokal, var mycket viktigt. Mycket arbete låg bakom alla reparationer för att få lokalerna lämpliga som kyrkolokal.

År 1902 beslöt församlingen att bygga en predikantbostad, och styrelsen fick i uppdrag att så fort som möjligt påbörja arbetena. Byggmästare Ahlin fick i uppdrag att bygga bostaden för en kostnad av 3.530:69 kr. enl protokoll. För att finansiera detta projekt betalade varje medlem av församlingen en dagavlöning till församlingen till dess att kostnaden var betalad. Teckningslistor för bidrag användes också och resultat blev mycket glädjande och alla kostnader för ny predikantbostaden var betalda redan år 1905.

När predikantbostaden var klar gällde det att restaurera missionshuset som i 26 år tjänat som samlingslokal utan någon verklig ombyggnad. Förberedelser var redan gjorda, och ett förslag till ombyggnad var framlagt redan två år tidigare. Nu fattades bara församlingens beslut. När missionshuset år 1879 inköptes från en privatperson för 2.500:- kr. var det skräddarmästare C.G. Pettersson, som i förenigens intresse ordnade inköpet. Förvaltare S. Nordlund bidrog till inköpet med 500:-kr. privat och genom listor insamlades kr. 800:-. Om skräddarmästare Pettersson bidrog med resten framgår ej av protokollen men troligtvis var det så.

Vid den reparation, som nu följde, omändrades lokalen så, att de stora läktarna på båda sidor i lokalen revs, och samlingsalen fick på så sätt ett mytt utseende. Den viktigaste omändringen var, att norra gaveln blev nedtagen, och flyttades c:a 5 meter. Ny ingång blev upptagen i nordvästra hörnan. Vid sydvästra hörnan byggdes en trappa till en kammare som förseddes med vackert konstsmide, genombrutet torn och

flaggstång. Ändringar gjordes också på fönster och talarstolen flyttades till södra gaveln. På fondväggen målades ett vackert dekorationsmotiv. Beträffande belysningen pågick förhandlingar om att installera elektriskt ljus, men det kunde då ej genomföras, enär anläggningskostnaderna blev för stora. Ytterligare en insamling gjordes och inbringade kr. 2.000:--. Pastor A. Yman skriver att den i alla avseenden inbjudande samlingslokalen torde kunna räknas till en av de vackraste i socknen. Han skriver vidare att huset hade en längd 14 meter och en bredd av $9\frac{1}{2}$ meter samt var 5 meter högt. Kyrkolokalen rymde omkring 350 personer. Salen upplystes medelst fotogenlampor, varav fyra vackra taklampor och en större trearmad blivit skänkta. Efter fullbordat restaureringsarbete hade man anordnat invigningsfestligheter. Efter välkomsthälsning av pastor J. Engvall hölls invigningstal av distriktsföreståndaren C.F. Nyström varpå följde predikan av P.M. Mårtensson från Södertälje.

Vid eftermiddagens invigningsfest hölls tal av pastor F. Holmgren och Nils Hedlund m.fl. Kassören för byggnadskassan, folkskollärare P. Thulin meddelade att omkostnaderna för ombyggnaden blev kronor 3700:-- och skulden för obetalda räkningar var kr. 1.300:--. Tacksamhetsbetygelsen uttalades bl.a. i ett för stunden lämpat poem. Pastor Yman skriver vidare att från tornets flaggstång svajade nu hela dagen den rena blågula flaggan för frisk bris. Dagens invigningsmöten besöktes av omkring 400 personer.

Sedan den stora ombyggnaden år 1904 genomfördes, har missionskyrkan använts i oförändrat skick med undantag för smärre reparationer och underhåll ända till år 1958. 40-årsjubileum firades år 1917. Pastor A. Yman skriver med anledning av jubiléet att missionshuset har varit ett hem, där alla fått dela andliga gåvor tillsammans. Så har Guds nåd hjälpt igenom många strider och växlingar, genom ljus och mörka tider intill denna högtidsdag. I det fördolda har kämpats en kamp av de enskilda medlemmarna, som endast Gud känner.

År 1927 firades församlingens 50-årsjubileum den 30-e och 31-a juli. Församlingens nye pastor Gust. Zetterholm installerades i sin nya tjänst. Under jubileumshögtiden predikade missionsföreståndare J. Nyrén. En 50-årsberättelse upplästes av Aug. Friberg. Musik och körsång förekom även, samt tal av pastor A. Söderman. J.H. Bergman avslutade högtidligheterna.

Missionshusbyggnaden i Kärrhruvan var vid mitten av 1950-talet i sådant tillstånd att en större reparation var tvungen att utföras. Församlingen beslutade därför enhälligt att låta utföra en sådan reparation. För ändamålet anlätades därför en arkitekt, Valfrid Olsson från Gävle, vilken utförde ritningar och arbetsbeskrivningar, som enhälligt godkändes av församlingen. Nu som alltid var det kostnadsfrågan som dominerade problemet.

Den annalkande krisen, som svepte över bergslagen, visade sig vara värre än vi tidigare befarat. Norbergs Grufförvaltning var i färd med att avskeda 500 - 600 arbetare och tjänstemän och utsikterna för missionsförsamlingen att kunna genomföra denna ombyggnad tedde sig inte särskilt ljusa. Det visade sig också under senare delen av 1950-talet, att när gruvorna var nedlagda, kom orosmolnen från Spännarhyttan, där lönsamheten var så dålig, att en nedläggning även där skulle komma.

Och nedläggningen kom och 500 arbetare och tjänstemän avskedades och gjorde bilden ännu mörkare. Alltnog arbetet påbörjades år 1958 och söndagen den 13 dec. 1959 invigdes kyrkan åter, och församlingen skrev ett nytt betydelsefullt blad i sin historia. En mycket stor tillslutning av människor slöto upp, för att deltaga i högtiden. Det blev en verkligt stämningsmättad högtid med vacker sång och många tal och lyckönskningar. Det inte minst viktiga att många bevis på offervilja, som gett den lilla församlingen mod att sätta igång det för oss stora byggnadsföretaget, som fullt genomfört kostade ungefär 60.000:- kronor.

Harry Bergius, församlingens styrelseordförande, hälsade publiken och de inbjudna gästerna välkomna, och förklarade också att många frågat sig, om det inte var väl vågat att under nuvarande förhållanden utföra arbetet.

Arkitekt Valfrid Olsson från Gävle, bekräftade att han blivit ganska förvånad, när han först delgavs planerna. Hur vågar dom, när dom inte är fler, hade han tänkt. Men nu är det i alla fall gjort och några större bekymmer beträffande finansieringen har man tydligen inte. Den vackra lokalen var fylld till sista plats när den offentliga invigningen ägde rum. Bland de särskilt inbjudna märktes representanter för kyrkan och ett flertal frikyrkliga församlingar såväl utom, som inom Norberg samt ortspressen och kommunen. Svenska Missionsförbundet och Västmanland-Närkes distrikt företrädades av distriktsföreståndare Per Sundin från Örbero. Ett av de mest uppmärksammade talen hölls av församlingens förutvarande pastor och föreståndare Bertil Olstenius från Avesta.

Församlingens pastor Rune Dalmalm ledde invigningsmötena och anförde kören, som var sammansatt av goda sångarförmågor från Norberg och Virsbo och som på ett utomordenligt sätt medverkade med några av de bästa andliga körverken. Allt byggnadsarbetet har utförts av byggmästare Bror Gustavsson och målningsarbetena av Tore Karlsson. Kyrkoherde Petrus Nordblad framförde en lyckönskan till missionsförsamlingen för den vackra kyrkan. I övrigt hölls korta tal av bl.a. pastor Valter Fransson från baptistförsamlingen och Holger Löfstedt från pingstförsamlingen. Nils Tallkvist och Aug. Pettersson representerade missionsförsamlingarna i Fagersta, Virsbo och Ramnäs. Ewert E. Clifford fullmäktiges v. ordförande representerade Norbergs kommun. Under tiden som byggnadsarbetet pågick höll församlingen sina möten och gudstjänster i församlingens sommarhem i Viken.

Norbergs Missionsförsamlings syförening har under årens lopp gjort så stora insatser i församlingens verksamhet, att vi senare tidens medlemmar i församlingen inte riktigt kan fatta och förstå detta. Studerar man syföreningens verksamhet, börjar man kanske få en liten aning om storheten i deras verksamhet. När vi skriver om syföreningen måste vi gå några år tillbaka för missionsförsamlingens bildande.

År 1870 var fru Karin Persson i Däljeskogen närvarande vid ett av de stora missionsmötena i Stockholm. Där skildrades den stora nöden bland hedningarna och även nöden i vårt hemland. Det betonades att de kristna skyndsamt måste göra något för att avhjälpa densamma. I vårt land funnos visserligen många syföreningar bildade och i full verksamhet, och det betonades också att resultatet hade visat sig vara mycket glädjande. Mötet påpekade också, att det ännu fanns många platser i vårt land, där denna verksamhet ej påbörjats. Mötesdeltagarna uppmanades att, där inga syföreningar funnos, bilda sådana och därigenom insamla medel till kristen mission.

Efter sin hemkomst från detta möte, började fru Persson genast att realisera denna tanke. Hon samtalade efter hemkomsten med två kvinnor, som voro mycket intresserade för saken, och resultatet blev att en syförening bildades i Norberg bestående av tre kvinnor.

Under årens lopp utvidgades den stadigt med nya medlemmar, och snart fanns ej tillräckligt med lokaler för att rymma alla, som ville vara närvarande vid mötena. När församlingen bildades år 1877, blev det en församlingens angelägenhet att se till verksamheten.

Över missionsförsamlingens syförening har alltid vilat en glad och varm stämning, och kaffetåren saknades aldrig.

Man sjöng Sankeys sånger, bad och läste Guds ord och samtalade i andliga frågor. I dessa brytningstider fanns det många uppslag till andliga frågor. Hötena i syföreningen fördelades till slut på olika kretsar. Utom Kärrgruvans syförening bildades sylika i Norbergsby, Nordansjö och Gäsjö. Såsom ett bevis för vad en liten syförening kan åstadkomma genom flit och offervilja må nämnas de stora penningbelopp, som församlingen fick mottaga. Med Guds nåd fick syföreningen verka genom alla åren av mörker och ljus i 116 år ända fram till år 1986. Under de senaste åren har föreningen minskat i medlemsantal, så att det var dags för nedläggning. Jag var själv med på avslutningshögtiden, ett mycket enkelt möte, som egentligen skulle ha högtidlighållits på ett särskilt sätt. Tysta och försynta hade kvinnorna arbetat alla åren, och tysta och försynta fick de lämna sitt arbete och lägga allt i Guds hand. Under de sista åren har Märta Tallkvist från Fagersta stått där som en räddande ängel och varit till ovärderlig hjälp i syföreningsverksamheten.

Nu har Norbergs Missionsförsamlings syförening upphört efter 116 verksamhetsår. Vi skall nog alla, som läser detta, böja våra huvuden i vördnad för alla dessa kvinnor, som litat helt på Guds nåd och barmhärtighet. De har själva försökt att som enkla människor gå hans vägar i Jesu välsignade namn.

Sedan Norbergs Missionsförsamling vid församlingsmöte den 31/3 1979 beslutat om sammanläggning med Fagersta Missionsförsamling är sagan om Norbergs Missionsförsamling slut. I Fagersta Missionsförsamlings stadgar står inskrivet, att församlingens uppgift är att göra Kristi evangelium känt och trott i världen, med särskilt ansvar för Fagersta och Norbergs kommuner. Man kan givetvis fråga sig, om denna viktiga paragraf i stadgarna är uppfylld, sedan Fagersta Missionsförsamlings styrelse genom protokollsavskrift låtit meddela att någon medverkan i andakterna på Björkås behandlingshem, Björkängens servicehem och Öjersbo sjukhem från och med hösten 1989 ej är att vänta. Verksamheten i Norberg har dessutom minskats så till den grad, att inga evangeliska möten för övrigt har anordnats av Fagersta Missionsförsamling i Missionskyrkan i Kärrgruvan sedan den 5/11 1989. Andakterna på sjukhemmen m.m. har ändå fullföljts i strid mot styrelsens beslut, därför att dessa andakter har planerats ekumeniskt. Den ekumeniska verksamheten har vi i Norberg alltid varit mån om,

och av denna anledning ansåg vi oss tvungna, att genomföra programmet så att vi med hedern i behåll kunde hålla ingångna avtal. Mötena har på ett enkelt sätt hållits med hjälp av Svenska Kyrkans kontor och en medlem av den gamla Norbergs Missionsförsamling.

När jag nu försökt att skriva en minnesskrift över Norbergs Missionsförsamlings verksamhet under åren som gått, ända till våra dagar, då kommer den tanken, att i den generation, som gått före oss, så visste man tydligt, varför man måste omvändas. och varför man behövde Gud. Man visste varför budskapet skulle föras vidare. Allting var så naturligt. Man hade inte den problematik, som senare generationer måste brottas med. Jag är själv så rädd för hjärtats hårdhet, där kärleken kan gå förlorad. Att leva medveten om nåden, kan göra en människa mer lyhörd, inte bara för människors otillräcklighet, utan även för deras behov. Att på djupaste allvar inse att Guds nåd gäller för alla, är befriande för oss.

Jag vägrar att påstå att Norbergs Missionsförsamling numera är att likna vid en gammal trasmatta, som har gjort sitt, och att verksamheten här i Norberg är lönlös. Det gamla slitna, kan få nytt liv och nytt värde. Många Herrens tjänare har vandrat på den gamla trasmattan, och för dem har trasmattan blivit en himlastege. Gud slänger inte undan det slitna, det nergångna, det trasiga. Trasmattan kan påminns oss om hur snabbt våra år förgår. Jesaja skriver: "Min hydda ryckes upp och flyttas bort ifrån mig, såsom en herdes tält. Jag har vävt mitt liv till slut, såsom en vävare sin väv, och jag skäres nu ned från bommen; innan dagen har gått över till natt, är du färdig med mig."

Enligt uppdrag från Kulturföreningen NORBERGARE MINNS överlämnar jag härmed denna minnesskrift över Norbergs Missionsförsamling. Norberg i nov. 1990.

Harry Bergius